Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка

Навчально-науковий інститут культури і мистецтв

Кафедра хореографії та музичного мистецтва

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор НН інституту культури і мистецтв
_____ Олена УСТИМЕНКО-КОСОРІЧ
«31 » серпня 2023 р.

ПРОГРАМА ПІДСУМКОВОЇ АТЕСТАЦІЇ

Кваліфікаційний екзамен з музичного мистецтва, методики викладання музичного мистецтва та психолого-педагогічних дисциплін

галузь знань	01 Освіта / Педагогіка
спеціальність	014 Середня освіта (Музичне мистецтво)
освітня програма	Середня освіта (Музичне мистецтво) першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
мова навчання	українська

Погоджено науково-методичною комісією
НН інституту культури і мистецтв
«31» серпня 2023 р.
Голова _____ Олександр РУДЕНКО

Суми – 2023

2

Розробники:

1. **Бикова Марія Миколаївна** – кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри педагогіки;
2. **Заболотний Іван Петрович** – професор; професор кафедри хореографії та музичного мистецтва; заслужений діяч мистецтв України;
3. **Петренко Марина Борисівна** – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри хореографії та музичного мистецтва;
4. **Пухно Світлана Валеріївна** – кандидат психологічних наук; доцент; доцент кафедри психології;
5. **Тарапата-Більченко Лідія Григорівна** – кандидат філософських наук; доцент; доцент кафедри хореографії та музичного мистецтва.

Робоча програма розроблена відповідно до ОПП «Середня освіта (Музичне мистецтво)» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 014 Середня освіта (Музичне мистецтво) галузі знань 01 Освіта / Педагогіка. ОПП затверджено на засіданні Вченої ради СумДПУ імені А.С. Макаренка (протокол № 10 від 27.04.2020 р.)

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри хореографії та музичного мистецтва.

Протокол № 8 від «29 » червня 2023 року.

Завідувач кафедри
доктор педагогічних наук, професор _____ ОЛЬГА ЄРЕМЕНКО

ЗМІСТ

1. **Мета та завдання підсумкової атестації** 4
2. **Передумови підсумкової атестації** 4
3. Програмні результати навчання 5
4. **Критерії та шкала оцінювання** 6
5. Музичне мистецтво: 10
диригентсько-хорова та музично-інструментальна підготовка 10
5.1. Програмні вимоги 10
5.2. Орієнтовний репертуар 10
5.3. Рекомендовані джерела 12
6. **Методика викладання музичного мистецтва** 14
6.1. Програмні вимоги 14
6.2. Рекомендовані джерела інформації 16
7. Психолого-педагогічні дисципліни 17
7.1. Програмні вимоги з педагогіки та психології 17
7.2. Рекомендовані джерела інформації з педагогіки та психології .. 21
8. Будова екзаменаційного білета 25
9. Інструменти та обладнання 25

1. Мета та завдання підсумкової атестації

Атестація випускників освітньо-професійної програми «Середня освіта (Музичне мистецтво)» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти проводиться у формі кваліфікаційного екзамену з музичного мистецтва, методики викладання музичного мистецтва та психолого-педагогічних дисциплін.

Атестація здобувачів вищої освіти має на меті визначення рівня сформованості такої інтегральної компетентності як здатності розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі середньої освіти у процесі навчання основ мистецтва, художньої культури, теорії і практики художньо-творчого розвитку учнів, що передбачає застосування теорій та методів освітніх наук і характеризується комплексністю та невизначеністю педагогічних умов організації навчально-виховного процесу в основній (базовій) середній школі.

Підсумкова атестація перевіряє також сформованість таких загальних компетентностей здобувача вищої освіти, як: знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності (ЗК 1); здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів) (ЗК 2); здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел (ЗК 5); здатність спілкуватися державною мовою (ЗК 8). Підсумкова атестація перевіряє також сформованість таких фахових компетенцій, як: здатність виявляти музикальність, виконавські (інструментальні, вокально-хорові, диригентські), інтерпретаційні, артистичні уміння, виконавську надійність учителя музичного мистецтва (ФК 4); здатність застосовувати елементи теоретичного та експериментального дослідження для підвищення ефективності мистецько-педагогічної діяльності (ФК 5); здатність демонструвати емоційну чутливість, рефлексію, ціннісне ставлення до музичних творів, здійснювати активне збереження, відтворення та художньо-педагогічне тлумачення змісту творів мистецтва; здатність до перенесення системи фахових знань у площину навчального предмету «Музичне мистецтво», здатність до структурування навчального матеріалу, проектування та організації педагогічної діяльності; здатність формувати в учнів предметні (спеціальні) компетентності.

2. Передумови підсумкової атестації

Передумовою успішного складання кваліфікаційного екзамену з музичного мистецтва, методики викладання музичного мистецтва та психолого-педагогічних дисциплін є опанування студентом змісту таких обов'язкових компонентів освітньої програми, як: Педагогіка (ОК 7),

Психологія (загальна, соціальна, вікова) (ОК 9), Вікова фізіологія та здоров'я дитини (ОК 10), Основи інклюзивного навчання (ОК 8); Методика музичного викладання (ОК 20); Основний музичний інструмент (ОК 18), Хоровий спів та хорове диригування (ОК 16, 17).

Високий рівень сформованості професійних компетентностей випускника забезпечується вивченням комплексу музично-теоретичних дисциплін, таких як: Гармонія (ОК 11), Теорія музики (ОК 13), Хорознавство (ОК 17)

Освітньо-професійна програма передбачає перелік вибіркових дисциплін фахового спрямування (48 кредитів), який дозволяє обирати індивідуальну траєкторію підготовки фахівця як вчителя музичного мистецтва. Серед важливих вибіркових дисциплін: Історія зарубіжної музики (ВБ 5), Історія української музики (ВБ 6), Історія музики ХХ століття (ВБ 7), Історія музики за шкільною програмою (ВБ 2). Шкільний курс світової художньої культури та методика викладання (ВБ 1) тощо.

3. Програмні результати навчання

Кваліфікаційний екзамен з музичного мистецтва, методики викладання музичного мистецтва та психолого-педагогічних дисциплін перевіряє наявність програмних результатів навчання у теоретичному (психолого-педагогічні дисципліни та методика викладання музичного мистецтва) та практичному (диригентсько-хорова та музично-інструментальна підготовка) аспектах.

Здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 014 Середня освіта (Музичне мистецтво) має продемонструвати такі знання, вміння та комунікації:

Знання: закономірностей, принципів, цілей, завдань музичної педагогіки. **Уміння:** застосовувати теоретико-методичні основи музичної педагогіки у процесі викладання музичного мистецтва в закладах освіти.	**ПРН 2**	Виявляти знання сучасних теоретичних основ музичної педагогіки, педагогіки мистецтва, теорії художньої культури.
Знання: методів і форм музично-педагогічної діяльності та особливостей її реалізації. **Уміння:** застосовувати теоретико-методичні знання у навчально-виховному процесі в різних формах і типах уроків, видах діяльності, позакласних формах організації музично-творчої діяльності учнів.	**ПРН 3**	Розуміння специфіки використання методів, засобів та форм музично-педагогічної та музично-інформаційної діяльності вчителя.

Знання: сутності методичних інструментів музично-педагогічної діяльності вчителя музичного мистецтва, засобів і методів активізації мистецько-творчого розвитку учнів. **Уміння:** обґрунтовано, з урахуванням віку учнів, теми, мети уроку, навчально-виховних завдань, застосовувати методичні прийоми і засоби роботи над художньо-творчим розвитком учнів на уроці музичного мистецтва.	**ПРН 6**	Демонструвати здатність до розуміння специфіки теоретичного та експериментального дослідження в музично-педагогічній діяльності вчителя.
Знання: засобів та форм самоактуалізації, саморозвитку та самокорекції. **Уміння:** реалізовувати здатність до самоактуалізації, саморозвитку та самокорекції у процесі музично-педагогічної діяльності як вчителя музичного мистецтва.	**ПРН 13**	Виявляти здатність до самоактуалізації, саморозвитку та самокорекції у процесі мистецької й музично-педагогічної діяльності.

4. Критерії та шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82 – 89	B	добре
74 – 81	C	
64 – 73	D	задовільно
60 – 63	E	
35 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Кількість балів	Критерії оцінювання досягнень здобувача вищої освіти
90 – 100	***Диригентсько-хорова компетентність.*** Здобувач володіє системними знаннями з диригування, здатний повною мірою використовувати набуті знання і практичні уміння у професійній діяльності як диригент хорового колективу. Спроможний здійснювати яскраву індивідуальну виконавську інтерпретацію хорових творів у процесі сценічного виконавства. Володіє високим рівнем мануальної техніки, ефективно використовує диригентські прийоми у процесі виконання хорових творів. Вміє діагностувати недоліки вокально-хорового звучання та виправляти їх. Емоційно та творчо виконує хорові твори, адекватно передаючи їх художній зміст. ***Музично-інструментальна компетентність.*** Здобувач вищої освіти здійснює яскраву та переконливу виконавську інтерпретацію музичних творів, змістовно розкриває художній образ, застосовуючи весь арсенал засобів музичної виразності. Виконавська інтерпретація музичного твору відповідає його жанрово-стильовим та художньо-образним атрибуціям. Здобувач демонструє майстерне володіння інструментом, технічну досконалість, емоційне наповнення, виконавську волю та артистизм.

	Методична компетентність. Здобувач демонструє змістовність, повноту, логічність викладу теоретико-методичного матеріалу; вміння вести дискусію та обґрунтовувати власну точку зору. Здобувач доцільно обирає прийоми і методи (технології) для вирішення навчально-виховних завдань з організації слухання музики та розучування шкільної пісні, обґрунтовує ефективність використання ілюстративного матеріалу (музичного, наочного); демонструє досконале виконання вокального/інструментального твору. ***Психолого-педагогічна компетентність.*** Зміст психолого-педагогічних дисциплін засвоєно у повному обсязі. Здобувач вільно володіє психолого-педагогічними поняттями, має системні знання відповідно до вимог навчальної програми, вміє аналізувати та узагальнювати навчальний матеріал, обґрунтовувати власну точку зору.
82 – 89	***Диригентсько-хорова компетентність.*** Здобувач має ґрунтовні знання з вокально-хорового виконавства, володіє диригентськими вміннями, навичками у межах програми навчальної дисципліни. Дотримується партитури, диригує без суттєвих помилок, демонструє багато елементів власної виконавської інтерпретації хорових творів, здатний аналізувати недоліки власного диригування, ансамблеві та інтонаційні недоліки вокально-хорової звучності та виправляти їх. Художній образ передає достатньо виразно і повно. ***Музично-інструментальна компетентність.*** Здобувач вищої освіти демонструє переконливу виконавську інтерпретацію музичних творів у художньому, стилістичному та технічному відношеннях, але є незначні помилки (випадкові зупинки/виправлення). Виконання, загалом, відповідає авторському тексту та жанрово-стильовому контексту. Прийоми звуковидобування, засоби формотворення та музичної драматургії використовуються доцільно, демонструється виконавська воля та артистизм. ***Методична компетентність.*** Здобувач має досить системні знання з методики викладання музичного мистецтва, але недостатньо переконливо обґрунтовує власну точку зору, має певні труднощі у веденні дискусії. Здобувач демонструє доцільність запропонованих прийомів і методів (технологій) у вирішенні навчально-виховних завдань з організації слухання музики та розучування шкільної пісні, але є незначні помилки в обґрунтуванні вибору. Ілюстративний матеріал (музичний, наочний); демонстрація вокального/інструментального твору мають окремі неточності у процесі добору та виконання. ***Психолого-педагогічна компетентність.*** Зміст психолого-педагогічних дисциплін засвоєно. Здобувач опанував основні теоретичні положення, достатньо повно володіє понятійним апаратом, вміє аналізувати та систематизувати інформацію, змістовно презентує тему, однак допускає поверховість аргументації, окремі неточності та незначні помилки.
74 – 81	***Диригентсько-хорова компетентність.*** Здобувач розуміє особливості вокально-хорового діяльності, але має стандартне мислення, не може створити власну виконавську інтерпретацію. В цілому дотримується партитури, коректно будує виконавський план хорового твору, але при цьому припускається окремих неточностей у диригуванні. Здатний визначити окремі недоліки вокально-хорового звучання та частково виправляє їх самостійно. Припускається неточностей у відтворенні музичного образу хорового твору. ***Музично-інструментальна компетентність.*** Здобувач виконує твори у цілісній та завершеній формі, однак є окремі текстові, технічні або

	стилістичні недоліки. Спостерігаються помилки у відтворенні жанрово-стильових та художньо-образних особливостях музичних творів, окремі помилки у застосуванні прийомів гри на музичному інструменті та засобах зосередження уваги слухачів. ***Методична компетентність.*** Здобувач орієнтується у змісті методики викладання музичного мистецтва, але має певні труднощі в обґрунтуванні власної точки зору. Здобувач демонструє доцільність прийомів і методів (технологій) у вирішенні навчально-виховних завдань з організації слухання музики та розучування шкільної пісні, але є певні помилки і невпевненість в обґрунтуванні свого вибору. Попри грамотне використання ілюстративного матеріалу (музичного, наочного), демонстрація вокального/інструментального творів містить технічні помилки у процесі виконання. ***Психолого-педагогічна компетентність.*** Зміст курсу здебільшого засвоєно. Здобувач опанував основні теоретичні положення, володіє понятійним апаратом педагогіки та психології, однак є вади щодо систематизації та узагальнення навчального матеріалу.
64 – 73	***Диригентсько-хорова компетентність.*** Здобувач вищої освіти може відтворити музичний образ, але не завжди послідовно дотримується партитури, припускається технічних неточностей у виконанні хорового твору, недоречностей у виконавській інтерпретації. Недостатньо стійкі диригентські вміння, виконавська інтерпретація непереконлива. Здобувач демонструє здатність діагностувати окремі недоліки вокально-хорового звучання, однак дії щодо їх усунення є малоефективними. ***Музично-інструментальна компетентність.*** Здобувач вищої освіти демонструє певні професійні навички, однак їх якість обмежується середнім рівнем музично-інструментальної підготовки. Недоліки технічного та художнього характеру впливають на сприйняття музичних творів, що виконуються. Спостерігаються вади у розвитку рухливості виконавського апарату, володінні прийомами звуковидобування, розумінні основ формотворення та музичної драматургії. ***Методична компетентність.*** Здобувач має задовільні знання з методики викладання музичного мистецтва. Здобувач невпевнено відповідає на питання, демонструє суттєві труднощі у підтриманні дискусії та обґрунтуванні власної точки зору. Обґрунтування прийомів і методів (технологій) у вирішенні навчально-виховних завдань з організації слухання музики та розучування шкільної пісні є недостатнім; ілюстративний матеріал (музичний, наочний) та його демонстрація викликають зауваження щодо доцільності та якості виконання. ***Психолого-педагогічна компетентність.*** Зміст психолого-педагогічних дисциплін засвоєно частково. Здобувач володіє лише елементарними знаннями з педагогіки та психології, демонструє середній рівень компетентності, допускає помилки під час відповіді.
60 – 63	***Диригентсько-хорова компетентність.*** Здобувач вищої освіти відтворює музичний образ, але у процесі виконання хорового твору допускає відхилення від партитури, диригентські неточності, порушує вимоги виконавської інтерпретації. Здобувач демонструє нестійкі диригентські навички, недоліки у володінні мануальною технікою. Дії здобувача стосовно діагностики та коригування вокально-хорового звучання мало результативні, однак спостерігаються окремі позитивні тенденції диригентсько-хорової діяльності. ***Музично-інструментальна компетентність.*** Здобувач вищої освіти демонструє лише елементарні професійні навички. Виконання музичних

	творів свідчить про недоліки у музично-інструментальній підготовці: недостатня рухливість виконавського апарату, поверхневе володіння прийомами звуковидобування, невиразність інтонування, відхилення темпоритму тощо. Технічна обмеженість виконавця заважає якісній виконавській інтерпретації музичного твору. ***Методична компетентність.*** Здобувач фрагментарно відповідає на питання, не має власної точки зору, демонструє слабкі знання науково-методичної літератури та нездатність підтримувати дискусію. Здобувач не завжди доцільно застосовує прийоми і методи (технології) у вирішенні навчально-виховних завдань з організації слухання музики та розучування шкільної пісні, не обґрунтовує свій вибір; ілюстративний матеріал (музичний, наочний) демонструє з помилками. ***Психолого-педагогічна компетентність.*** Зміст психолого-педагогічних дисциплін засвоєно частково. Здобувач володіє лише деякими психолого-педагогічними поняттями, знання поверхові та не систематизовані, значна частина навчального матеріалу відтворює на репродуктивному рівні.
35 – 59	***Диригентсько-хорова компетентність.*** Здобувач вищої освіти здатний сприймати та відтворювати окремі фрагменти хорових творів, знайомий з партитурою, але не спроможний переконливо відтворити твір у цілому. Розвиток диригентських навичок на низькому рівні. У процесі виконання припускається багатьох помилок і не може їх виправити. Виконавська компетенція недостатньо сформована, інтерпретація не відповідає художньому образу хорового твору. ***Музично-інструментальна компетентність.*** Здобувач вищої освіти не демонструє достатніх знань, умінь та навичок у галузі музично-інструментального виконавства. Виконання програми свідчить про наявність суттєвих недоліків у музично-інструментальній підготовці: слабке знання нотного тексту, невідповідність виконавської інтерпретації твору його художньому змісту та жанрово-стильовому контексту, відсутність елементарних навичок звуковедення, нерозуміння музичного змісту, емоційна та м'язова скутість. ***Методична компетентність.*** Здобувач демонструє нездатність самостійно розкрити питання; власна позиція не висловлюється; спостерігаються суттєві прогалини у знаннях науково-методичної літератури, обмеженість словарного запасу, неспроможність відповісти на питання комісії. Необґрунтованість запропонованих прийомів і методів (технологій) у вирішенні навчально-виховних завдань з організації слухання музики та розучування шкільної пісні, відсутність будь-яких пояснень свого вибору; відсутність ілюстративного матеріалу (музичного, наочного); демонстрація музичних творів (вокального, інструментального) має грубі технічні і виконавські помилки. ***Психолого-педагогічна компетентність.*** Здобувач не засвоїв зміст психолого-педагогічних дисциплін: знання фрагментарні, більшість завдань не виконано, відповіді містять принципові помилки.
1 – 34	***Диригентсько-хорова компетентність.*** У здобувача вищої освіти відсутнє розуміння специфіки вокально-хорового виконавства, сприйняття музичного образу на дуже низькому рівні, слабко сформоване художньо-естетичне, диригентсько-технічне мислення, мануальна техніка не розвинута. Відсутні елементарні знання з хорового диригування та диригентські навички. Виконавська компетентність у процесі опанування навчальної дисципліни не сформована. Здобувач вищої освіти не здатний виконати хоровий твір повністю.

	Музично-інструментальна компетентність. Здобувач вищої освіти демонструє недбалість виконавської інтерпретації музичних творів, невідповідність виконання авторському тексту, його художньо-образному змісту та жанрово-стильовому контексту. Неякісне виконання програми свідчить про низький рівень розвитку музичного мислення, пам'яті, технічної майстерності здобувача. ***Методична компетентність..*** Питання не розкриті; відсутність власної позиції; відсутність орієнтування у науково-методичній літературі, нездатність використовувати її під час відповіді; критична обмеженість словарного запасу; формулювання висловлювань вкрай обмежене. Необґрунтованість запропонованих прийомів і методів (технологій) у вирішенні навчально-виховних завдань з організації слухання музики та розучування шкільної пісні, відсутність будь-яких пояснень свого вибору; відсутність ілюстративного матеріалу (музичного, наочного); демонстрація музичних творів (вокального, інструментального) не здійснена. ***Психолого-педагогічна компетентність.*** Здобувач не опанував навчальний матеріал. Знання з психолого-педагогічних дисциплін відсутні. Недостатність знань, умінь та навичок унеможливлює успішне здійснення здобувачем професійної діяльності за спеціальністю Середня освіта (Музичне мистецтво).

5. Музичне мистецтво: диригентсько-хорова та музично-інструментальна підготовка

5.1. Програмні вимоги

Диригентсько-хорова підготовка. Підсумкова атестація має на меті визначення рівня диригентсько-хорової компетентності здобувача; передбачає диригування хором концертної програми з двох творів та представлення письмового аналізу одного з них.

Музично-інструментальна підготовка. Підсумкова атестація має на меті визначення рівня компетентності здобувача щодо гри на музичному інструменті, здатності здійснювати виконавську інтерпретацію музичного твору відповідно до його художньо-образної та жанрово-стильової атрибуції. ***Підсумкова атестація*** передбачає сольне виконання двох творів (поліфонія/крупна форма, п'єса).

5.2. Орієнтовний репертуар

5.2.1. Диригентсько-хорова підготовка:

Твори без супроводу: українські народні пісні в обробці М. Леонтовича «Котилася зірка», «Пряля», «Щедрик», «Тиха вода», «Їхав козак на війноньку», «Закувала зозуленька», «Налетіли журавлі», «Пливе човен»; польська народна пісня «Вісла»; Б. Лепкий «Чуєш, брате мій» (обробка А. Авдієвського); Б. Лятошинський. «Люблю похмурі дні»; О. Яковчук. «Щедрівка»; А. Туренков

«Кучаравая вішня»; українська народна пісня в обробці Г. Вірьовки «Не щебечи, соловейку»; українська народна пісня в обробці Ф. Колеси «В гаю зелененькім»; лемківська народна пісня у обробці Є. Козака «Дам я яловицю».

Твори з супроводом: Дж. Верді, хор з І дії опери «Набукко»; А. Бабаджанян «Ноктюрн» у обробці В. Моделя; С. Людкевич. «Гагілка»; Г. Майборода, хор з опери «Мілана»; Л. Бетховен. «Kyrie» з меси до-мажор; К. Данькевич «Чорний крук»; С. Гулак-Артемовський «Там за тихим, за Дунаєм»; F. Loewe «My fair lady»; J. Brock «Sunrise, sunset» from the musical «Fiddler on the Roof»; Є. Карпенко «Про все розкаже музика», «Колядка»; М. Людіг «Лісове озеро»; Р. Шуман. «Вечірня зірка».

5.2.2. Музично-інструментальна підготовка (фортепіано):

Циклічна поліфонія: Й.-С. Бах «Інвенції», «Французькі сюїти», Й.-С.Бах-Ф.Бузоні. «Хоральні органні прелюдії»; В. Бібік «Прелюдії та фуги»; Г. Ф. Гендель «Сюїти», С. Павлюченко «Прелюдія та фуга» d-moll; М. Скорик «Прелюдії і фуги»; С. Франк «Прелюдія, фуга і варіація»; Ю. Щуровський «Прелюдії та фуги».

Твори великої форми: Й. Гайдн «Сонати»; В.-А. Моцарт «Сонати»; Л. Бетховен «Сонати»; М. Клементі «Сонати»; Ф. Мендельсон «Концерт» d-moll; Д. Скарлатті «Сонати»; М. Скорик «Концерт», Ю. Щуровський «Варіації»; В. Заремба «Варіації» на тему української народної пісні «Ой, не світи, місяченьку».

П'єси: Л. Бетховен «Багателі»; Е. Гріг «Ноктюрн», «Серце поета»,; К. Дебюссі «Прелюдії», «Арабески»; Ф. Шопен «Ноктюрни»; Ф. Шуберт «Експромти», «Музичні моменти»; Р. Шуман «Фантастичні п'єси», «Новелети».

П'єси українських композиторів: В. Задерацький «Мікроби лірики»; Ю. Іщенко «Токата»; М. Кармінський «Партити»; В. Кирейко «Акварелі»; В. Косенко: Поеми-легенди №1-2; М. Лисенко «Прелюд» до-мінор, «Концертний вальс», «Експромт» ля-мінор, «Мрії»; Ф. Надененко «Танцювальна сюїта»; Л. Ревуцький «Прелюдії» «Пісня»; І. Сасько цикл «Відгомін століть»; М. Скорик: Партита №5 (Вальс, Арія, Фінал); В. Скуратовський «Дитячий альбом»; І. Шамо: «Берізка», «Веснянка», цикл «Гуцульські акварелі», «Українська сюїта»; М. Штогаренко «Етюди-малюнки»; Щуровський «Елегія».

5.2.3. Музично-інструментальна підготовка (баян, акордеон):

Поліфонія та твори великої форми: Й.-С. Бах «Органна прелюдія та фуга» a-moll; «Прелюдія та фуга» D-dur 1т. ДТК; Д. Скарлатті «Сонати» a-moll,

d-moll, D-dur; Дж. Пешетті «Соната» D-dur; Е. Мегюль «Соната» G-dur; А. Білошицький «Партита»№3, В. Зубицький «Джаз-партита» №1-2.

П'єси: Л. Ревуцький «Прелюдія», «Баркарола». Ф. Шуберт «Музичний момент»; В. Власов «Вісім джазових п'єс»; В. Підгорний «Фантазія»; В. Зубицький «Присвята А. П'яццоллі»; В. Рунчак «Біля портретів композиторів»: В. Губанов «Дві естрадні п'єси».

5.3. Рекомендовані джерела

5.3.1. Диригентсько-хорова підготовка:

1. Антонюк А. Постановка голосу: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Київ: Українська ідея, 2000. 199 с.
2. Базиликут Б.О. Орфоепія в співі: *Навчальний посібник* для студентів вищих навч. закладів. Львів: ВЦ ЛНУ імені Івана Франка, 2001. 126 с.
3. Бенч О.Г., Шокало О.Г. Український хоровий спів. Київ: Український світ, 2002. 440 с.
4. Заболотний І. Основи хорознавства. Суми: «Мрія-1», 2006. 186 с.
5. Карпенко Є.В. Диригентсько-хорова підготовка вчителя музики. Суми: ВВП „Мрія – 1" ЛТД, 2001. 109 с.
6. Карпенко Є.В. Співає жіночий хор. Хрестоматія з хорового класу для студентів факультетів мистецтв педагогічних навчальних закладів. Хори без супроводу. Суми : Вид-во СумДПу імені А. С. Макаренка, 2017. 129 с. URL: https://drive.google.com/file/d/1vP7fWuJgoI-9ZNZtdHnv1XznI-uxs7x1/view?usp=sharing
7. Коломоєць О. М. Хорознавство. Київ: Либідь, 2001. 167 с.
8. Стахевич О.Г. Основи вокальної педагогіки. Суми, 2002. 91 с.
9. Стеценко К. Кантати і хори / упор. М.Юрченко М. К.: Муз. Україна, 2007.
10. Хорові сцени з опер українських композиторів XIX – поч. XX ст. / упор. І. Шилов. К.: Музична Україна, 1991.

5.3.2. Музично-інструментальна підготовка (фортепіано/баян)

1. Безугла Р. І. Баянне мистецтво в музичній культурі України (друга половина XX століття) : автореф. дис. … канд. мистецтвознав. : спец. 17.00.01 К., 2004. 20 с.
2. Булда М. В. Естрадно-джазова музика в акордеонно-баянному мистецтві України другої половини XX – початку XXI століття: композиторська творчість і виконавство : дис. канд. мист.. : 17.00.03. Харків, 2007. 270 с.
3. Гаркуша Л.І., Економова О.С. Формування професійних навичок і вмінь студентів на заняттях з основного музичного інструмента (фортепіано) : навчально-методичний посібник. К.: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2013. 100 с.

4. Давидов М.А. Теоретичні основи формування виконавської майстерності баяніста: підручник для студентів вищих навч/ закладів. Київ, 2004. 287 с.
5. Давидов М. А. Школа виконавської майстерності баяніста (акордеоніста): посібник. К. : Вид-во ім. О. Телеги, 1998. 111 с.
6. Деменко Б. Робота піаніста над поліритмічними труднощами. *Питання фортепіанної педагогіки та виконавства.* К.: Муз.Україна,1981. С.51–61.
7. Дорохін В.Г. Принципи та фактори артикуляції у виконанні на баяні: автореф. дис. ... канд. мистецтвознав. : 17.00.03. Нац. муз. акад. України ім. П. І. Чайковського. К., 2010. 18 с.
8. Душний А. Виконавські досягнення Львівської школи баянно-акордеонного мистецтва у 1990-х – 2000-х роках. *Народно-інструментальне мистецтво на зламі XX–XXI століть*: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. Дрогобич : Посвіт, 2007. С. 208-214.
9. Лісовий В.А., Мельничук Я.М., Бойчук І.І. Основний музичний інструмент (фортепіано): Навчально-методичний посібник. Чернівці: Рута, 2007. 69 с.
10. Михалюк А. М. Значущість українського фортепіанного мистецтва як засобу формування виконавської культури майбутніх учителів музики. *Педагогічні науки. Випуск 126.* Суми: СумДПУ, 2015. С. 109–115.
11. Карась С.О. Інтерпретація музики бароко на баяні (теоретико-виконавський аспект): Автореф. дис... канд. мистецтвознав.: 17.00.03. Львівська державна музична академія імені М. В. Лисенка. Л., 2006. 19 с.
12. Князєв В. Ф. Еволюція виконавської техніки в українській баянній школі (друга половина XX століття) : автореф. дис. … канд. мистецтвознав. : спец. 17.00.03. К., 2005. 20 с.
13. Савицький Р. Основні засади фортепіанної педагогіки : метод. посіб. Тернопіль : СМП «АСТОН», 2000. 68 с.
14. Семешко А. А. Баянно-акордеонне мистецтво України на зламі XX—XXI століть : довідник. Тернопіль : Богдан, 2009. 244 с.
15. Сташевський А. Я. Володимир Рунчак — «Музика про життя» : аналітичне есе баянної творчості : монограф. дослідж. / Андрій Якович Сташевський. — Луцьк, 2004 (Волинська обл. друк.). — 199 с.

6. Методика викладання музичного мистецтва

6.1. Програмні вимоги

Підсумкова атестація має на меті визначення рівня знань здобувачів вищої освіти з методики викладання музичного мистецтва; розуміння ними методів, способів та форм музично-педагогічної діяльності; здатності використовувати методичний інструментарій з метою активізації мистецько-творчого розвитку учнів та виховання художньо обдарованої особистості. Підсумкова атестація спрямована на визначення рівня самостійності здобувачів у вирішенні музично-педагогічні проблем; оригінальності і гнучкості їх творчого мислення у процесі конструювання, інтерпретації та реалізації музично-педагогічних ситуацій, а також здатності здобувачів застосовувати сучасні педагогічні технології для забезпечення якості навчально-виховного процесу в середніх загальноосвітніх закладах та закладах мистецької позашкільної освіти.

Питання з методики музичного викладання

1. Музичне мистецтво як складова частина духовної культури суспільства, його пізнавальні та виховні можливості.
2. Методика проведення слухання музики на уроках «Мистецтво» (Музичне мистецтво»).
3. Сучасні вимоги мистецького виховання школярів у ЗЗСО (передумови виникнення, мета і завдання інтегрованого курсу «Мистецтво»).
4. Художньо-педагогічний аналіз музичного твору.
5. Український фольклор як основа сучасного музичного виховання школярів.
6. Функції і принципи загальної мистецької освіти. Базові компетентності.
7. Використання народної музики у музично-естетичному вихованні учнів.
8. Структура уроку «Мистецтво» (Музичне мистецтво») у ЗЗСО.
9. Музичні здібності та методика їх розвитку у школярів. Поняття про музикальність.
10. Художньо-педагогічні технології на уроках інтегрованого курсу «Мистецтво».
11. Основи розвитку музичного сприймання школярів.
12. Засоби оцінювання результатів мистецької освіти на уроках «Мистецтво» (Музичне мистецтво»).
13. Особливості психофізіологічного та музичного розвитку молодших школярів.

14. Значущість національного виховання школярів на уроках «Мистецтво» (Музичне мистецтво»).
15. Співацький режим та охорона дитячого голосу, чотири етапи його розвитку.
16. Особливості психофізіологічного та музичного розвитку учнів основної школи.
17. Співацькі уміння та навички. Методика їх виховання на уроках музичного мистецтва.
18. Дитяча музична творчість на уроках «Мистецтво» (Музичне мистецтво»).
19. Методика розучування пісні на уроці музичного мистецтва.
20. Відмінності та схожість уроку «Мистецтво» (Музичне мистецтво») з іншими шкільними уроками.
21. Музична грамота в навчанні школярів музиці. Способи опанування музичної грамоти на уроках музичного мистецтва.
22. Особливості застосування тематичного виду інтеграції на уроках «Мистецтво» (Музичне мистецтво») в початкових класах.
23. Дитяча музична творчість у навчальному та виховному процесі у ЗЗСО.
24. Призначення розспівок на уроках з музичного мистецтва.
25. Урок музичного мистецтва як основна форма організації навчання у загальноосвітній школі.
26. Роль музично-ритмічних рухів у музичному розвитку школярів.
27. Види музичної діяльності на уроці «Мистецтво» (Музичне мистецтво») як основа розвитку музичної культури учнів.
28. Типи уроків музичного мистецтва.
29. Особливості використання комплексу видів мистецтв на уроці «Мистецтво» (Музичне мистецтво»).
30. Гра на елементарних музичних інструментах на уроках «Мистецтво» (Музичне мистецтво»).
31. Провідні педагогічні системи зарубіжного музичного виховання школярів ХХ століття (Є. Жак-Далькроз, К. Орф, З. Кодай, Б. Трічков).
32. Провідні українські педагоги-музиканти ХХ–ХХІ століття та їхній внесок у сучасну методику загального музичного виховання школярів.
33. Провідні педагогічні системи музичного виховання школярів радянських педагогів ХХ століття (С. і В. Шацькі, Б. Асаф’єв, Д. Кабалевський).
34. Особливості використання ігрової діяльності на уроці «Мистецтво» (Музичне мистецтво»).
35. Сучасні вимоги до вчителя музичного мистецтва у загальноосвітній школі.
36. Вокально-хорова робота як особливий вид діяльності на уроці у ЗЗСО.

37. Методи музичного виховання школярів.
38. Особливості навчальних програм з мистецького (музичного) виховання для ЗЗСО.
39. Використання ІКТ на уроках «Мистецтво» (Музичне мистецтво») у ЗЗСО.
40. Музично-педагогічна спадщина українських педагогів XIX—XX ст. (М. В. Лисенка, К. Г. Стеценка, М. Д. Леонтовича, В. М. Верховинця).

6.2. Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Гумінська О.О. Уроки музики в загальноосвітній школі. Тернопіль, 2003. 104 с.
2. Корнілова О. В. Уроки музичного мистецтва у 7 і 8 кл. загальноосвітніх навчальних закладах: навчально-методичний посібник. Київ: Літера ЛТД, 2008. 176 с.
3. Лобова О. В. Формування основ музичної культури молодших школярів: теорія та практика: монографія. Суми: ВВП «Мрія» ТОВ, 2010. 256 с.
4. Михайличенко О. В. Нариси з історії музично-естетичного виховання молоді в Україні (друга половина XIX – початок XX ст.). Київ: КДЛУ, 1999. 238 с.
5. Михайличенко О. В. Основи загальної та музичної педагогіки: історія та теорія: Навчальний посібник. Суми, 2009. 208 с.
6. Олексюк О. М. Музична педагогіка: навчальний посібник. *К*иїв: КНУКіМ, 2006. 188 с.
7. Печерська Е. П. Уроки музики в початкових класах: навчальний посібник. Київ: Либідь, 2001. 272 с.
8. Прядко О. Розвиток співацького голосу: методичні рекомендації для викладачів вокалу та студентів музично-педагогічних факультетів вищих навчальних закладів. Кам’янець-Подільський: ПП Буйницький О. А., 2009. 92 с.
9. Ростовський О. Я. Методика викладання музики в основній школі: навчально-методичний посібник. 2-е вид., доп. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2000. 272 с.
10. Ростовський О. Я. Методика викладання музики у початковій школі: навчально-методичний посібник. Тернопіль: Навч. книга, 2001. 216 с.
11. Ростовський О. Я. Педагогіка музичного сприймання : навчально-методичний посібник. Київ: ІЗМН, 1997. 248 с.
12. Рудницька О. П. Педагогіка: загальна та мистецька: навчальний посібник. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2005. 360 с.

Додаткові:

1. Бойченко С. Виховання гармонійної особистості крізь призму музично-педагогічних систем ХХ ст. *Музичний керівник*. 2012. № 4. С. 4–10.
2. Букреєва Г. Інтегрований урок з музичного мистецтва, літературного читання та образотворчого мистецтва. URL: https://oplatforma.com.ua/article/221-ntegrovaniy-urok-z-muzichnogo-mistetstva-lteraturnogo-chitannya-ta-obrazotvorchogo-mistetstva
3. Гадалова І. М. Методика викладання музики в початкових класах: навчальний посібник. Київ: ІСДО, 1994. 272с.
4. Інтегрований урок – розробка і застосування уроків. URL: http://poradi.ru/osobistist/26684-integrovanij-urok-rozrobka-i-zastosuvannja.html
5. Ковтун А. В. Виховання особистості засобами музичного мистецтва у вітчизняній педагогіці кінця XIX – середини XX століття. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2013. №6 (32). С. 61–67.
6. Лісовська Т. А. Музичне виховання як педагогічна парадигма. *Вісник Черкаського університету*. 2010. Випуск 183. Частина IV. С. 82–85.
7. Мистецька освіта в Україні: теорія і практика : колективна монографія / О. П. Рудницька [та ін.] ; заг. ред. Михайличенко О. В., редактор Г. Ю. Ніколаї. Суми : СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2010. 255 с.
8. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Музичне мистецтво» (1-4 класи) / Керівник творчого колективу Л. Хлєбникова. *Мистецтво і освіта*: Науково-методичний журнал. № 1 (63) 2012.
9. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів. «Музичне мистецтво» (5-8 класи). Укладачі: Б. М. Фільц та ін. Київ: Перун, 2005.
10. Черкасов В. Ф. Вокально-хорова робота на уроках музичного мистецтва як засіб формування естетичної культури учнів загальноосвітніх навчальних закладів. *Наукові записки.* Випуск 103. Серія: Педагогічні науки. Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2012. С. 14-22.

7. Психолого-педагогічні дисципліни

7.1. Програмні вимоги з педагогіки та психології

7.1.1. Програмні вимоги з педагогіки

Програма педагогічної складової кваліфікаційного екзамену має на меті визначення рівня сформованості системи професійних педагогічних компетенцій майбутніх педагогів з навчального курсу «Педагогіка». Теоретична частина білету з «Педагогіки» містить питання, відповідь на які дає

змогу виявити рівень сформованості знань майбутніх вчителів сучасних положень теорій навчання, виховання, освітнього менеджменту, умінь урахувати освітні потреби сучасного суспільства, стратегічні завдання держави, потреби школи, індивідуальні особливості учнів, теоретико-методологічні засади навчання та виховання у реалізації освітньої стратегії та забезпечення високого рівня психолого-педагогічної готовності майбутнього вчителя до творчого і дієвого вирішення педагогічних завдань

Питання з педагогіки:

1. Сутність навчання, його методологічні засади і рушійні сили.
2. Місце і роль домашньої навчальної роботи в системі освіти школярів
3. Передовий педагогічний досвід і освітні інновації. Основні підходи до вивчення і популяризації передового педагогічного досвіду.
4. Сутність функцій оцінки та аналізу знань, умінь та навичок учнів. Аналіз контролю знань, умінь, навичок учнів з погляду їх ефективності.
5. Система освіти в Україні. Принципи управління освітою в Україні.
6. Технологічний підхід в освіті. Особистісно-орієнтовані технології навчання.
7. Педагогічні основи розвитку виховного потенціалу колективу.
8. Позаурочні форми організації навчання та їх дидактична спрямованість.
9. Характеристика основних типів уроку за дидактичною метою.
10. Педагогіка як наука. Роль педагогічної науки у соціально-історичному розвитку українського суспільства.
11. Поняття про зміст освіти. Проблема формування змісту освіти в сучасній українській школі.
12. Сутність модульно-рейтингового навчання, його роль у підвищенні ефективності навчання.
13. Типи і види навчання. Сутність проблемного навчання.
14. Виховання в цілісному педагогічному процесі. Поняття про закономірності і принципи виховання.
15. Типи і структура сучасного уроку. Нетрадиційний урок.
16. Поняття про громадянське виховання. Мета, завдання, зміст громадянського виховання. Громадянське виховання і громадянська освіта.
17. Поняття про трудове виховання. Зв’язок трудового виховання з політехнічною освітою й економічним вихованням.
18. Методи, прийоми і засоби навчання. Класифікація методів навчання.
19. Поняття про дидактику. Актуальні проблеми сучасної дидактики.
20. Поняття про закономірності і принципи навчання. Сутність і реалізація принципу міцності знань і науковості.

21. Національне виховання: мета, принципи і основні напрямки.
22. Педагогічні основи гуманістичного виховання школярів.
23. Виховання, самовиховання, перевиховання, їх взаємозв'язок. Педагогічні основи самовиховання учнів.
24. Методи виховання, їх класифікація. Характеристика методів впливу на свідомість і почуття особистості (методи переконання).
25. Характеристика методів організації діяльності і формування суспільної поведінки школярів (методи вправ).
26. Характеристика методів стимулювання діяльності і поведінки учнів (методи заохочення і покарання).
27. Моральне виховання – завдання, зміст, шляхи реалізації. Методика проведення етичної бесіди.
28. Естетичне виховання: завдання, зміст, шляхи реалізації. Методика проведення диспуту.
29. Економічне виховання: завдання, шляхи його реалізації у загальноосвітніх закладах.
30. Екологічне виховання: завдання, зміст, шляхи реалізації. Методика проведення колективної творчої справи.
31. Виховання дітей в сім'ї. Умови ефективності сімейного виховання.
32. Особистість як суб'єкт виховання. Фактори розвитку особистості.
33. Цілі виховання. Класики педагоги про цілі виховання. Цілі виховання у сучасній вітчизняній педагогіці (Концепція національного виховання).
34. Зміст освіти. Актуальні проблеми змісту освіти на сучасному етапі розвитку школи.
35. Диференціація та індивідуалізація процесу навчання у ЗОШ.
36. Методи навчання. Класифікація методів навчання.
37. Контроль і оцінювання навчальних досягнень учнів.
38. Інноваційні процеси в освіті.
39. Державний стандарт освіти: загальна характеристика.
40. Законодавчі і нормативні документи про освіту.

7.1.2. Програмні вимоги з психології

Програма психологічної складової кваліфікаційного екзамену зорієнтована на визначення рівня сформованості професійних компетентностей майбутнього вчителя, який повинен володіти теоретичними основами психології для здійснення завдань педагогічної діяльності. Теоретична складова білету з дисципліни «Психологія» містить питання, відповідь на які дає змогу виявити рівень сформованості знань майбутніх вчителів з загальної, соціальної і вікової психології, які є необхідною умовою виконання завдань професійної

діяльності педагога, – наукових знань щодо закономірностей психічної діяльності людини; особливостей формування, соціальної природи і проявів особистості як суб`єкта діяльності і соціальних відносин; сутності, закономірностей та особливостей етапів психічного розвитку людини; особливостей функціонування та специфіки різних соціальних груп.

Питання з психології:

1. Психологія як наука. Предмет психології.
2. Основні історичні етапи формування та розвитку сучасної психології.
3. Галузі психологічної науки. Визначення предмету загальної психології. Методи психології.
4. Основні методи дослідження в психології. Спостереження та експеримент.
5. Додаткові методи дослідження в психології. Особливості використання у віковій психології.
6. Поняття про психіку. Розвиток психіки та ускладнення форм поведінки у тваринному світі.
7. Свідомість як вищий рівень розвитку психіки. Несвідоме.
8. Структура психіки.
9. Поняття «особистість» в психології.
10. Активність та діяльність людини як особистості. Види діяльності.
11. Потреби людини. Біологічне та соціальне у потребах людини. Види потреб. Співвідношення потреб – «піраміда потреб».
12. Поняття про мотиви. Усвідомлені та неусвідомлені мотиви. Мотивація.
13. Поняття про відчуття, їх види і значення в житті. Пороги відчуттів і чутливість. Закономірності відчуттів.
14. Поняття про сприймання. Фізіологічні основи сприймання. Види сприймання. Властивості сприймання.
15. Прояви і функції уваги. Фізіологічні основи уваги. Види уваги і їх властивості. Неуважність.
16. Пам'ять. Види пам’яті. Процеси пам’яті. Значення пам’яті в житті людини як особистості
17. Мислення як вищий пізнавальний процес. Види мислення, їх розвиток у різних вікових періодах.
18. Уява. Види та функції уяви. Прийоми створення нових образів.
19. Здібності особистості, їх прояв. Якісні та кількісні ознаки здібностей. Здібності і задатки людини, їх взаємозв’язок.
20. Поняття про темперамент та його фізіологічні основи. Роль темпераменту в трудовій і навчальній діяльності.

21. Поняття про характер. Структура характеру. Акцентуації характеру.
22. Поняття про волю, її прояви і основні ознаки. Функції волі. Структура вольового акту. Вольові якості особистості та їх розвиток.
23. Поняття про почуття та емоції. Фізіологічні основи емоцій. Види та функції емоцій. Види почуттів.
24. Основні характеристики та види спілкування. Вербальні та невербальні засоби спілкування.
25. Поняття групи в психології. Види груп.
26. Поняття про групову динаміку.
27. Лідерство та керівництво. Теорії лідерства. Стилі керівництва. Фактори визначення стиля керівництва.
28. Вплив меншості на групу. Конформність та її прояви. Умови прояву конформності.
29. Конфлікт – як соціально-психологічне явище. Види конфліктів.
30. Стратегії поведінки в конфліктних ситуаціях. Механізми зняття конфліктних ситуацій.
31. Поняття про вищі психічні функції. Походження вищих психічних функцій (Л.С. Виготський).
32. Критерії вікової періодизації.
33. Динаміка провідних видів діяльності від народження до дорослості.
34. Загальна характеристика розвитку людини від народження до школи.
35. Особливості першого року життя дитини. Основні здобутки першого року життя.
36. Особливості розвитку дитини раннього віку. Поняття «дитячого егоцентризму».
37. Психологічні особливості дошкільника.
38. Загальна характеристика молодшого шкільного віку. Адаптація до школи
39. Загальна характеристика підліткового віку. «Криза підлітка» її причини, перебіг та засоби подолання
40. Психологічні особливості юнацького віку. Професійне та особистісне самовизначення юнаків.

7.2. Рекомендовані джерела інформації з педагогіки та психології

7.2.1. Джерела інформації з педагогіки:

1. Сікорський П.І. Нова педагогіка. Львівська політехніка. 2021. 540 с.
2. Пихтіна Н. Основи педагогічної техніки. Навчальний посібник. Вид-во: Центр учбової літератури. 2023. 316 с.

3. Козловський Ю. М., Дольнікова Ст. Л. Педагогіка. Львів: Львовська політехніка. 2018. 231 с.
4. Нагачевська З.І. Педагогіка : навч.-метод. посіб. для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 014 Середня освіта (спеціалізація історія). Івано-Франківськ: НАІР, 2020. 144 с.
5. Анєнкова І. П., Байдан М. А., Горчакова О. А., Руссол В. М. Педагогіка: навчальний посібник. Львів: «Новий Світ-2000», 2020. 567 с.
6. Задорожна Л. В., Княгницька, Тимофєєва І. Б. Загальні основи педагогіки: навч. посіб. для здобувачів вищої освіти за освітнім ступенем «Бакалавр» спец. 013 «Початкова освіта». Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. 192 с.
7. Глузман О. В., Гузій Н. В., Дем'яненко Н. М. Педагогіка вищої школи: підручник. К. : Педагогічна думка, 2009. 256с.
8. Бех І. Школа особистісно орієнтованої педагогіки. *Позакласний час.* 2010. № 3.
9. Бондар В. Дидактика. К., 2005. С. 78–96.
10. Васьков Ю.В. Педагогічні теорії, технології, досвід (Дидактичний аспект). Х. : Скорпіон, 2000. 120 с.
11. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи. Київ: Центр навчальної літератури, 2003. 316 с.
12. Волкова Н.П. Педагогіка. К.: Академвидав, 2002. 576 с.
13. Галузинський В.М., Євтух М.Б. Педагогіка: теорія і історія. К.: Вища школа, 1995. 237 с.
14. Гончаренко С. Український педагогічний словник. Київ: Либідь, 1997. 376 с.
15. Державна національна програма «Освіта» (Україна XXI століття). К., 1994. 62 с.
16. Державна програма «Вчитель». *Освіта в Україні*. 2002. № 27.
17. Державний стандарт базової і повної середньої освіти. *Освіта України*. 2000. № 5. С. 8–9.
18. Загальна педагогіка: лекції: навч.-метод. посібник / автор-упорядник Е. І. Федорчук. Кам`янець-Подільський: ПП Зволейко, 2007. 284 с.
19. Зайченко І.В. Педагогіка. Чернігів, 2003. С. 158–193.
20. Концепція громадянського виховання особистості в умовах розвитку української державності. *Шлях освіти*. 2000. № 3.
21. Концепція національного виховання. *Рідна школа*. 1995. № 6.
22. Концепція превентивного виховання дітей і молоді. *Робоча книга вихователя* / Укладачі О.І. Тимчишин, В. І. Уруський. Тернопіль, 2000. Вип. 1., С. 67–97.
23. Кузьмінський А.І., Омеляненко В.Л. Педагогіка. Київ: Знання-Прес, 2003. 418 с.

24. Лозова В. І. Цілісний підхід до формування пізнавальної активності школярів. Харків: «ОВС», 2000. 164 с.
25. Лозова В. І., Троцко Г.В. Теоретичні основи виховання і навчання: Навчальний посібник. Харків: «ОВС», 2002. 400 с.
26. Малафіїк І. В. Дидактика. К., 2005. 295 с.
27. Мойсеюк Н. Є. Педагогіка. Навчальний посібник: 2-е вид. К.. 2007. 656 с.
28. Національна доктрина розвитку освіти в Україні у XXI столітті. «*Шкільний світ*». К. : 2001. 24 с.
29. Омельяненко С. В. Педагогіка: Тестові завдання: Навчальний посібник. К.: Знання, 2008. 391 с.
30. Освітні технології: Навчально-методичний посібник / Заг. ред. О. М. Пєхоти. К. : А.С.К., 2001. 256 с.
31. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: Науково-методичний. посібник / Ред. О. І. Пометун. К. : А.С.К., 2005. 192 с.
32. Пометун О., Пироженко Л. Інтерактивні технології навчання: теорія, практика, досвід. К., 2002. 135 с.
33. Постанова Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 № 898 «Державний стандарт повної загальної середньої освіти» (https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/76886/)
34. Сидоренко В.К., Дмитренко П. В. Основи наукових досліджень: навч. пос. для вищих пед.. закладів освіти. Київ: РННЦ «Деніта», 2000. 259 с.
35. Стельмахович М.Г. Українська народна педагогіка. К., 1997. 232 с.
36. Фіцула М.М. Педагогіка. К.: Видавничий центр «Академія», 2000. 544 с.
37. Ягупов В. В. Педагогіка. К.: Либідь, 2002. 560 с.

Інформаційні ресурси

http://www.mon.gov.ua/
http://osvita.ua/
http://www.novadoba.org.ua
http://www.ccf.org.ua
http://www.deti.zp.ua/show_article.php?a_id=1084
http://www.donmolod.gov.ua

7.2.2. Рекомендовані джерела інформації з психології

Основні:

1. Даценко О. А. Основи соціальної психології: навчально-методичний посібник. Кривий Ріг, 2018. 143 с. URL: https://elibrary.kdpu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/3009/Даценко%20О_навч.метод.посібн..pdf?sequence=1&isAllowed=y

2. Колобич О. П. Загальна психологія. Навч.-метод. посібник. Львів, 2018. 172с.URL:https://drive.google.com/file/d/1wYjiSWhENz8in2ew_oMlFiKHHg45wKqq/view
3. Москалець В. П. Загальна психологія: підручник. К.: Ліра-К:, 2020. 564 с. URL:https://drive.google.com/file/d/1bUCjfM2P2REWBK5PTXrY6DG_3aO0q8UQ/view
4. Основи соціальної психології : підручник для закладів вищої освіти / П. П. Горностай, М. М. Слюсаревський, В. О. Татенко, Т. М. Титаренко, Н. В. Хазратова та ін.. Київ : Талком, 2018. 580 с. URL: https://ispp.org.ua/wp-content/uploads/2021/02/Osnovy-socpsych.pdf
5. Петрінко В. С. Конфліктологія: курс лекцій, енциклопедія, програма, таблиці. Навчальний посібник. Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2020. 360 с. URL: https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/31879
6. Поліщук В. М. Вікова і педагогічна психологія : навчальний посібник. 4-те вид.. Суми : Університетська книга, 2019. 352 с. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/29700/1/V_Polishchuk_WPP_IL.pdf

Додаткові:

1. Березовська Л. І., Юрков О. С. Психологія конфлікту: навчально-методичний посібник. Мукачево: МДУ, 2016. 201 с. URL: https://dut.edu.ua/uploads/l_1537_89047517.pdf
2. Васянович Г. П. Основи психології : навчальний посібник. К. : Педагогічна думка, 2012. 114 с. URL : https://lib.iitta.gov.ua/9961/1/Васянович%20(2).pdf
3. Дуткевич Т. В. Дитяча психологія. Навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2012. 424 с. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Dutkevych_Tetiana/Dytiacha_psykholohiia.pdf
4. Приходько Ю. О., Юрченко В. І. Психологічний словник-довідник: Навч. посібник. К. : Каравела, 2020. 418 с. URL: https://ispp.org.ua/wp-content/uploads/2021/02/Prykhodko_Yurchenko_2020_PSYKHOL-SLOVNYK-DOVIDNYK_tytul_zmist.pdf
5. Психологія. Навчально-методичний посібник / для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальностей: 012 дошкільна освіта; 013 початкова освіта; 014 середня освіта: мова і література, біологія та здоров'я людини, географія / укладачі: С. О. Ніколаєнко, С. В. Пухно. Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2020. 200 с. URL: https://repository.sspu.edu.ua/bitstream/123456789/9431/2/Psykholohiia_navchalno-metodychnyi.pdf

6. Токарева Н. М. Шамне А. В. Основи вікової психології : навчально-методичний посібник. Кривий Ріг, 2013. 283 с. URL: https://drive.google.com/file/d/1i8k3d87fTXS7fZZlpdhsFLX4AYtoE1xv/view
7. Трофімов Ю. Л., Рибалка В. В., Гончарук П. А., Алексєєва М. І., Кириленко Т. С. Психологія : підручник. К. : Либідь, 2011. 560 с. URL: https://subj.ukr-lit.com/psixologiya-trofimov-yu-l/

8. Будова екзаменаційного білета

1. Питання з педагогіки.
2. Питання з психології
3. Питання з методики викладання музичного мистецтва.
4. Гра на музичному інструменті.
5. Диригування хоровим колективом.

9. Інструменти та обладнання

Для підсумкової атестації, яка передбачає сольний концертний виступ та диригування хором в умовах концертної зали, необхідне таке обладнання: музичний інструмент (фортепіано, народний/струнний/духовий інструмент), хорові підставки, а також мікрофони, підсилювач та колонки (за потребою).